

Sygn. akt II KK 241/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk (przewodniczący)

SSN Rafał Malarski

SSN Piotr Mirek (sprawozdawca)

Protokolant Marta Brylińska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Andrzeja Pogorzelskiego,
w sprawie **H. K.**

w przedmiocie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 12 lutego 2019 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości- Prokuratora Generalnego na
korzyść (PK IV Ksk [...])

od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 3 kwietnia 2017 r., sygn. akt VI Ka [...],

zmieniającego wyrok łączny Sądu Rejonowego w W. z dnia 4 października 2016 r.,
sygn. akt III K [...],

**1. uchyla zaskarżony wyrok i zmieniony nim wyrok łączny
Sądu Rejonowego w W. w części dotyczącej rozstrzygnięcia
z pkt I tego wyroku i w tym zakresie umarza postępowanie;**

**2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokata M. O. -
Kancelaria Adwokacka w W., kwotę 738 (siedemset trzydzieści**

osiem) zł w tym 23 % VAT, tytułem obrony z urzędu skazanego w postępowaniu kasacyjnym;

3. kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w W. rozpoznając sprawę H. K., skazanego prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 17 kwietnia 1998 r., sygn. akt II K 39/98, za czyn z art. 210 § 1 k.k., popełniony w dniu 21 listopada 1997 r., na karę roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 5 lat próby; postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2000 r. Sąd Rejonowy w P. zarządził wykonanie warunkowo zawieszonej kary pozbawienia wolności;

2. Sądu Rejonowego w K. z dnia 5 stycznia 1999 r., sygn. akt II K 619/98, zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 25 listopada 2002 r., za czyn z art. 280 § 1 k.k., popełniony w dniu 5 sierpnia 1998 r., na karę na karę 2 lat pozbawienia wolności;

3. Sądu Rejonowego w W. z dnia 28 lipca 2007 r., sygn. akt IV K 3003/06, za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 k.k., stanowiący obecnie wykroczenie, popełniony w dniu 18 września 2006 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

4. Sądu Rejonowego w W. z dnia 7 maja 2008 r., sygn. akt II K 973/07, za czyn z art. 158 § 1 k.k., popełniony w dniu 25 września 2005 r., na karę roku pozbawienia wolności;

5. Sądu Rejonowego w L. z dnia 20 lutego 2009 r., sygn. akt II K 1273/08, za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., stanowiący obecnie wykroczenie, popełniony w dniu 28 lipca 2008 r., na karę 2 lat pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 5 lat próby oraz karę grzywny w wymiarze 30 stawek dziennych po 10 złotych; postanowieniem z dnia 14 stycznia 2010 r. Sąd Rejonowy w W. zarządził wykonanie warunkowo zawieszonej kary pozbawienia wolności;

6. Sądu Rejonowego w W. z dnia 28 stycznia 2011 r., sygn. akt IV K 181/07, za czyn z art. 278 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w okresie od grudnia 2005 r. do 16 lutego 2006 r., na karę 2 lat pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 5 lat próby;

7. Sądu Rejonowego w W. z dnia 18 kwietnia 2011r., sygn. akt III K 591/10, za czyn z art. 278 § 1 k.k., stanowiący obecnie wykroczenie, popełniony w dniu 20 czerwca 2010 r., na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności;

8. Sądu Rejonowego w W. z dnia 18 kwietnia 2013 r., sygn. akt III K 332/12, za czyn z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w dniu 21 grudnia 2005 r., na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

9. Sądu Rejonowego w W. z dnia 7 lutego 2014r., sygn. akt III K 1179/13, za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w okresie od 15 lipca 2013 r. do 27 lipca 2013 r. na karę roku pozbawienia wolności;

10. Sądu Rejonowego w W. z dnia 8 stycznia 2015 r., sygn. akt IV K 720/14, za czyn z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, popełniony w dniu 22 lipca 2014 r., na karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych po 10 złotych;

11. Sądu Rejonowego w W. z dnia 18 lutego 2016r., sygn. akt III K 1096/13, za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 19 maja 2013 r., na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności, wyrokiem łącznym z dnia 4 października 2016 r., na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k.:

I. w miejsce kar orzeczonych wyrokami opisanymi w pkt 6, 7 i 8 wymierzył skazanemu karę łączną 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

II. w miejsce kar orzeczonych wyrokami opisanymi w pkt 9 i 11 wymierzył karę łączną roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności.

W pozostałym zakresie postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego umorzył.

Powyższy wyrok łączny zaskarżony został apelacją obrońcy skazanego.

Sąd Okręgowy w W., wyrokiem z dnia 3 kwietnia 2017 r., sygn. akt VI Ka [...], zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że ze wskazanego w pkt I zbiegu kar wyeliminował wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 18 kwietnia 2011 r., sygn. akt III K 591/10 i na podstawie art. 85 k.k. oraz art. 86 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wymierzył skazanemu karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, a także umorzył postępowanie o wydanie wyroku łącznego w części wskazanej w pkt II wyroku. W pozostałym zakresie utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Kasację od tego wyroku wywiódł na korzyść skazanego Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny. Wskazując w kasacji, że zaskarża wyrok Sądu odwoławczego w całości, Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., polegające na zaniechaniu dokonania wszechstronnej kontroli odwoławczej, wskutek czego doszło do rażąco niesprawiedliwej zmiany wyroku Sądu pierwszej instancji, poprzez wyeliminowanie w pkt I części dyspozytywnej jedynie skazania w sprawie Sądu Rejonowego w W. z dnia 18 kwietnia 2011 r., sygn. akt III K 591/10, w sytuacji, gdy wymierzenie - po myśli art. 89 § 1a k.k. - kary łącznej 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności za zbiegające się przestępstwa, orzeczonej na podstawie wyroków jednostkowych: Sądu Rejonowego w W. z dnia 28 stycznia 2011 r., sygn. akt IV K 181/07 i Sądu Rejonowego w W. z dnia 18 kwietnia 2013 r., sygn. akt III K 332/12, rażąco naruszało art. 4 § 1 k.k., gdyż w dacie popełnienia czynów objętych opisanymi wyżej wyrokami, a więc w okresie od grudnia 2005 r. do dnia 16 lutego 2006 r. i w dniu 21 grudnia 2005 r., obowiązywała ustawa względniejsza dla skazanego, wykluczająca możliwość orzeczenia w opisaney sytuacji kary łącznej bezwzględnego pozbawienia wolności, co w konsekwencji winno skutkować umorzeniem postępowania w zakresie orzeczenia kary łącznej.

W konkluzji kasacji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i zmienionego na jego mocy wyroku Sądu pierwszej instancji oraz o umorzenie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego.

Uczestniczący w rozprawie kasacyjnej prokurator Prokuratury Krajowej, popierając kasację, wskazał, iż zgodnie z wyznaczonym treścią zarzutu zakresem zaskarżenia, kasacja nie dotyczy orzeczenia Sądu odwoławczego o umorzeniu postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego jest zasadna.

Odnosząc się na wstępie do wskazanego w petitum kasacji zakresu zaskarżenia oraz jej wniosku końcowego, stwierdzić trzeba, że nie mają one – co oczywiste – charakteru wiążącego i należy je odczytywać przez pryzmat treści środka zaskarżenia. Ta zaś nie pozostawia wątpliwości co do tego, że przedmiotem

zaskarżenia kasacją wniesioną przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego nie jest całość wyroku Sądu Okręgowego, lecz jedynie rozstrzygnięcie zmieniające wyrok Sądu pierwszej instancji w jego pkt I. W takim też zakresie kasacja podlegała rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy.

Ma racje skarżący, gdy twierdzi, że Sąd Okręgowy, prowadząc kontrolę instancyjną na skutek apelacji wywiedzionej na korzyść skazanego, nie dostrzegł tego uchybienia obciążającego wyrok Sądu pierwszej instancji, które wprawdzie nie zostało podniesione w środku odwoławczym, ale powinno zostać stwierdzone przez Sąd odwoławczy z urzędu.

Słusznie twierdzi się w kasacji, że w stanie prawnym obowiązującym przed dniem 8 czerwca 2010 r., a więc przed wejściem w życie ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy - Kodeks postępowania karnego, ustawy - Kodeks karny wykonawczy, ustawy - Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2009 r. Nr 206, poz. 1589) nie było dopuszczalnym orzeczenie w wyroku łącznym kary łącznej pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, jeżeli jedną z podlegających łączeniu kar była kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Ze względu na znajdujący zastosowanie w niniejszej sprawie przepis art. 4 § 1 k.k., sytuacja taka zachodziła w stosunku do kar wymierzonych wyrokami, które stały się podstawą orzeczenia przez Sąd odwoławczy – w ramach zmiany wyroku Sądu pierwszej instancji – kary łącznej 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Zauważyć trzeba, że Sąd odwoławczy powołał wprawdzie w podstawie swojego orzeczenia przepis art. 4 § 1 k.k., ale z uwagi na wielość zmian normatywnych w obszarze przepisów regulujących problematykę orzekania kary łącznej treść wyroku i jego lakoniczne uzasadnienie nie pozwala jednoznacznie stwierdzić, którą z ustaw Sąd Okręgowy miał na myśli.

Wobec tego, że kary jednostkowe połączone przez Sąd Okręgowy węzłem kary łącznej zostały orzeczone na czyny popełnione przez skazanego w okresie od grudnia 2005 r. do dnia 16 lutego 2006 r. (wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 28 stycznia 2011 r., sygn. akt IV K 181/07) oraz w dniu 21 grudnia 2005 r. (wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 18 kwietnia 2013 r., sygn. akt III K 332/12) najkorzystniejsze dla skazanego rozwiązania przewidywały przepisy Kodeksu

karnego w jego pierwotnym brzmieniu. Zgodnie z powszechnie przyjmowaną w tym stanie prawnym wykładnią przepisu art. 89 § 1 k.k. objęcie wyrokiem łącznym wyroku orzekającego karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania było możliwe tylko wówczas, gdy istniały przesłanki do stosowania instytucji z art. 69 § 1 k.k. również w stosunku do orzekanej kary łącznej. Jeżeli w ocenie sądu orzekającego w sprawie o wydanie wyroku łącznego brak było podstaw do warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej, postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego należało umorzyć.

Mając powyższe na uwadze, Sąd odwoławczy, stwierdzając brak warunków do zawieszenia wykonania kary łącznej nie powinien dokonywać zmiany zaskarżonego wyroku w jego pkt I, lecz uchylić go w tym zakresie i postępowanie umorzyć.

Słusznie podnosi się też w kasacji, że wobec upływu okresu próby i dalszych 6 miesięcy, mimo braku zatarcia skazania, niemożliwym jest już zarządzenie wykonania kary 2 lat pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 28 stycznia 2011 r., sygn. akt IV K 181/07. Wyrok ten nie może zatem podlegać łączeniu z innymi wyrokami.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy uwzględnił kasację i orzekł, jak w wyroku.